

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 10 stycznia 2024 r.

BADK.DPK.133.171.2023 MK

P11-04/23	Data wpływu petycji 22 listopada 2023 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 10 stycznia 2024 r.

**ORGANY WYKONAWCZE
JEDNOSTEK POMOCNICZYCH GMINY
TEMAT
ZMIANA ZASAD PRYZNAWANIA ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNEGO
DLA SOŁTYSÓW**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 2 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o świadczeniu pieniężnym z tytułu pełnienia funkcji sołtysa.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy, jednym z warunków otrzymywania świadczenia pieniężnego z tytułu pełnienia funkcji sołtysa jest „pełnienie funkcji na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przez okres co najmniej dwóch kadencji nie mniej niż przez 8 lat.”

Składający petycję wnoszą, aby po zmianie art. 2 ust. 1 otrzymał następujące brzmienie:
„Świadczenie przysługuje osobie, która spełnia łącznie następujące warunki:

1) pełniła funkcję sołtysa przez okres co najmniej dwóch kadencji nie mniej niż przez 7 lat;

2) osiągnęła wiek: 60 lat - w przypadku kobiet, 65 lat – w przypadku mężczyzn”.

Propozycję powyższą uzasadniono faktem, że literalne stosowanie przepisu ustawy spowodowało nieprzyznanie świadczeń znacznej grupie sołtysów. Pomimo, że pełnili oni funkcję przez dwie kadencje to nie miały one pełnego wymiaru kalendarzowego 8 lat, gdyż rady gmin nie określały długości kadencji w sposób szczegółowy.

Drugi postulat petycji dotyczy wykreślenia ust. 3 w art. 2, zgodnie z którym pozbawieni zostali prawa do świadczenia pieniężnego sołtysi seniorzy pełniący funkcję przed 1990 r., mimo tego, że otrzymali mandat mieszkańców w wyborach bezpośrednich i demokratycznych, a nadto pracowali na rzecz społeczności w warunkach trudniejszych niż obecne. Zdaniem wnoszących petycję, takie traktowanie sołtysów seniorów jest szczególnie niesprawiedliwe.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w art. 36 ust. 1 stanowi, że organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka.

Przewodniczący organu wykonawczego jednostki pomocniczej (art. 37a) może uczestniczyć w pracach rady gminy na zasadach określonych w statucie gminy, bez prawa udziału w głosowaniu. Przewodniczący rady gminy jest każdorazowo zobowiązany do zawiadamiania, na takich samych zasadach jak radnych, przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej o sesji rady gminy.

Rada gminy może ustanowić zasady na jakich (art. 37b):

- przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej;

- członkom organu wykonawczego jednostki pomocniczej oraz członkom rady dzielnicy (osiedla), rady sołectkiej, będzie przysługiwała dieta lub zwrot kosztów podróży służbowej.

Ustawa z dnia 26 maja 2023 r. o świadczeniu pieniężnym z tytułu pełnienia funkcji sołtysa (Dz. U. poz. 1073) w art. 2 określa krąg osób uprawnionych do otrzymywania przedmiotowego świadczenia.

Osoby te muszą spełnić łącznie następujące warunki (art. 2 ust. 1):

1) pełnić funkcję sołtysa na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przez okres co najmniej dwóch kadencji nie mniej niż przez 8 lat;

2) osiągnąć wiek: w przypadku kobiet – 60 lat, w przypadku mężczyzn – 65 lat.

Przy ustalaniu okresu pełnienia funkcji sołtysa nie jest wymagane zachowanie ciągłości pełnienia tej funkcji (art. 2 ust. 2).

Do okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wlicza się również okres pełnienia funkcji sołtysa na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, jeżeli osoba ta następnie pełniła funkcję sołtysa na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. (art. 2 ust. 3).

Świadczenie (art. 2 ust. 4) nie przysługuje osobie skazanej prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione w związku z pełnieniem funkcji sołtysa. Prawo do świadczenia ustaje (art. 6) wraz ze śmiercią osoby uprawnionej.

Świadczenie z tytułu pełnienia funkcji sołtysa (art. 3) wynosi 300 złotych miesięcznie. Kwota świadczenia podlega corocznej waloryzacji od 1 marca, organ wypłacający dokonuje waloryzacji z urzędu. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację, przez wskaźnik waloryzacji, o którym mowa w art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 7 ust. 1-3). Świadczenie wraz z kosztami jego obsługi finansowane jest z budżetu państwa (art. 9).

INFORMACJE DODATKOWE:

Do Senatu w dniu 14 listopada 2022 r. wpłynęła petycja (**P10-81/22**) Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów oraz Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Podkarpackiego dotycząca zmiany art. 37b ustawy z dnia 8 marca 1998 r. o samorządzie gminnym, art. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków

publicznych, art. 75 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz wprowadzenia ustawy o dodatku do emerytury lub renty dla osób, które pełniły funkcję sołtysa.

W petycji wnioskowano wprowadzenie dodatku do emerytury lub renty w wysokości 2,5% minimalnego wynagrodzenia za każdy jeden pełny okres kadencji, ale nie więcej niż 10% minimalnego wynagrodzenia dla osób, które pełniły funkcję sołtysa. Z petycją złożono projekt ustawy o dodatku do emerytury lub renty dla osób pełniących funkcję sołtysa.

Petytorzy podnieśli, że uzasadnieniem petycji jest stanowisko Rady Krajowej Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów z 21 października 2022 r. Jednocześnie podkreślili, że kwestia gratyfikacji sołtysów za realizowane zadania i obowiązki sołtysów, wymagające nakładów czasu i kosztów, nie została unormowana przez ustawodawcę. Samorządy choć mogą ustanowić takie dodatki, to nie muszą, a związane to jest m.in. z zamożnością poszczególnych gmin.

Zdaniem wnoszących petycję, przyjęcie ustawy przyniesie pozytywne skutki społeczne, zmotywuje do wykonywania funkcji sołtysa przez więcej niż jedną kadencję osoby najbardziej doświadczone w pracy na rzecz swoich środowisk oraz cieszące się uznaniem i zaufaniem współmieszkańców.

Komisja Praw Człowieka Praworządności i Petycji 8 marca i 9 maja 2023 r. rozpatrywała petycję. Senatorowie przeprowadzili dyskusję nad petycją, zapoznali się też ze stanowiskiem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W związku z informacjami resortu o prowadzonych w parlamencie pracach nad rządowym projektem ustawy o świadczeniu pieniężnym z tytułu pełnienia funkcji sołtysa, obejmującym swoim zakresem postulaty petycyjne, Komisja postanowiła nie kontynuować prac nad petycją.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz